Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Lausuntopyyntönne 21.10.2022, HE 227/2022 vp

Lausunto hallituksen esityksestä laiksi koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden korotetuista poistoista verovuosina 2020–2023 annetun lain muuttamisesta sekä peitellyn osingonjaon verotuksen laajentamista koskevaksi lainsäädännöksi

Esityksessä ehdotetaan koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden korotetuista poistoista verovuosina 2020–2023 annetun lain soveltamisaikaa jatkettavaksi siten, että lakia sovellettaisiin verovuosien 2020–2023 lisäksi myös 2024 ja 2025 verotuksessa.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia, maatilatalouden tuloverolakia ja tuloverolakia siten, että peitelty osinko olisi kokonaan veronalaista tuloa.

Suomen Yrittäjät esittää lausuntonaan seuraavaa.

Korotetut poistot

Suomen Yrittäjät kannattaa ehdotusta koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden korotetuista poistoista verovuosina 2020–2023 annetun lain soveltamisajan jatkamiseksi verovuosille 2024–2025.

Voimassa olevaa lakia säädettäessä päädyttiin ratkaisuun, jonka mukaan korotetut poistot koskevat lain voimassaoloaikana käyttöönotettua uutta irtainta käyttöomaisuutta. SY katsoo, että korotettujen poistojen rajaaminen pelkästään uuteen irtaimeen käyttöomaisuuteen on ratkaisu, jota tulisi tarkastella uudelleen nyt ehdotetun lain voimassaolon jatkamisen yhteydessä.

Voimassa olevaa lakia koskevassa hallituksen esityksessä HE 85/2019 vp korotettujen poistojen rajaamiselle vain uuteen irtaimeen käyttöomaisuuteen ei esitetä erityisiä perusteluita. Kun otetaan huomioon, että samaisessa hallituksen esityksessä tehdyn arvion mukaan kaikista yritysten uusinvestoinneista noin 90 prosenttia kohdistuu uusiin hyödykkeisiin ja vain noin 10 prosenttia käytettyihin hyödykkeisiin, ei rajauksella pitäisi olla merkittävää fiskaalista merkitystä. Korotetut poistot eivät muutoinkaan merkitse

pysyvää verotulojen pienenemistä, vaan korotetut poistot vaikuttavat verotuloihin ainoastaan lykkäävästi. Hankittaessa käytetty kone tai laite Suomessa verovelvolliselta toimijalta, luovutus tuloutuu myyjän verotuksessa. Tämän lisäksi käytetyn laitteen hankinta voi edellyttää lisätyötä esimerkiksi laitteen siirto- ja uudelleenasennuksen osalta. Myyntitulot ja lisätyö tyypillisesti tuottavat verotuloja.

Pk-yrityksissä tehdään taloudellisesti perusteltuja investointipäätöksiä jo toisella verovelvollisella käytössä olleen koneen tai laitteen hankkimiseksi. Vaatimus siitä, että hankittavan irtaimen käyttöomaisuuden tulee olla uutta, heikentää yritysten käyttöomaisuuden jälkimarkkinoita sekä kestävän kehityksen ja kiertotalouden edistämistä.

Sääntelyn tavoitteena on houkutella yrityksiä investoimaan. Poistojen korottaminen alentaa investointien tuottovaatimusta, minkä johdostoa poistoja korottamalla on mahdollista saada aikaan lisää investointeja. Käsityksemme mukaan sääntelyn tavoite saavutettaisiin tehokkaammin poistamalla edellytys siitä, että investoinnin kohteen tulee olla uusi. Näin ollen myös esityksellä tavoitellut hyödyt voitaisiin saada paremmin yhteiskunnan käyttöön.

Edellä selostetuin perustein Suomen Yrittäjät esittää, että korotettuja poistoja koskeva rajaus uuteen omaisuuteen poistetaan ja että sääntelyn soveltamisala laajennetaan koskettamaan myös käytettynä hankittuja koneita, kalustoa tai muuta niihin verrattavaa irtainta käyttöomaisuutta.

Peitelty osinko

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman liitteessä 5 yhtenä toimenpiteenä kansainvälisen veronkierron ja aggressiivisen verosuunnittelun vastaisiksi toimiksi on todettu, että peitelty osinko on syytä katsoa kokonaan veronalaiseksi tuloksi.

Suomen Yrittäjät pitää lähtökohtaisesti veronkierron ja aggressiivisen verosuunnittelun torjumiseen tähtääviä toimia kannatettavina. SY kuitenkin huomauttaa, että peitellystä osingosta voi olla kyse hyvin erilaisissa tilanteissa: peitelty osinko voi tulla kyseeseen joko täysin tahattomissa virhehinnoittelutilanteissa tai sitten räikeissä ja tahallisissa tapauksissa. Sen sijaan peitellyn osingon veroseuraamukset eivät tee eroa sen suhteen, onko kyse tahattomasta vai räikeästä tilanteesta. Seuraamukset molemmissa tapauksissa yhtä ankaria, minkä vuoksi peitellyn osingon verotustapaan liittyy jo nykyisellään tietyntyyppistä ongelmallisuutta.

Hallituksen esityksessä HE 26/1998 vp todetaan, että peitellyn osingon seuraamukset ovat kaksinkertaisesta verotuksesta johtuen poikkeuksellisen ankarat ja voidaan nähdä sanktion luonteisena. Myös eduskunnan valtiovarainvaliokunta on mietinnössään VaVM 12/2004 katsonut, että peitellyn osingonjaon seuraamukset ovat kokonaisuudessaan varsin ankarat.

Lausuttavana olevassa hallituksen esityksessä sanktionluontoisuudesta todetaan seuraavasti: ”*Niin kauan, kuin tulon veronalaisuusprosentti on nollan ja sadan prosentin välillä, ei pelkästään siitä, onko tulo osittain tai kokonaan veronalaista, voi seurata, että tietyn tulon veronalaisuusprosentti voisi johtaa siihen, että kyseisestä tulosta veronalaiseksi luettava määrä voisi miltään osin olla verrattavissa rikosoikeudellisiin sanktioihin. Kyse on tällöin tietyn tulon verotustavasta, ei verojärjestelmän ulkopuolisesta seuraamusten määräämisestä. Vasta jos veronalaisuusprosentti ylittäisi sata prosenttia, saattaisi olla kyseessä rikosoikeudellisen sanktion määräytyminen suoraan verojärjestelmän perusteella. Ehdotuksen ei siten katsota olevan ristiriidassa esimerkiksi Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaisen kaksoisrangaistavuuskiellon kanssa*.” Huomautamme, että nykyäänkin peitellystä osingosta määrättävä veronkorotus estää rikosoikeudellisen seuraamuksen määräämisen (*ne bis in idem*). Laskemalla voidaan helposti osoittaa, että peitellyn osingon veronalaisuusprosentin korottaminen 75 prosentista 100 prosenttiin johtaisi tilanteisiin, joissa peitellystä osingosta verovelvolliselle aiheutuva seuraamus ilman veronkorotusta olisi huomattavasti kovempi kuin mitä seuraamus on nykyisellään veronkorotus mukaan lukien[1]. Lisäksi veronalaisuusprosentin korottaminen merkitsee sitä, että peitellystä osingosta aiheutuvat viivästysseuraamukset, kuten korot, nousevat merkittävästi. Seuraamukset olisivat kokonaisuudessaan nykyistä huomattavasti ankarammat, ja kun huomioidaan erityisesti se, mitä peitellyn osingon sanktionluontoisuudesta ja seuraamusten ankaruudesta on aiemmissa esitöissä lausuttu, näkemyksemme mukaan arvio esityksen sanktionluontoisuudesta ei ole niin yksioikoinen, kuin millaisena se hallituksen esityksessä esitetään.

Tahattomien arvostusvirhetilanteiden osalta voidaan toki aina todeta, että verovelvollisen on mahdollista hakea Verohallinnolta ennakkoratkaisua asiassa tahattomien arvostusvirheiden ehkäisemiseksi. Emme kuitenkaan pidä tarkoituksenmukaisena, että ehdotettu peitellyn osingon kiristys johtaisi järjestelmätasolla siihen, että käytännössä yritykset joutuvat nykyistä useammin varmuuden vuoksi hakemaan maksullisia ennakkoratkaisuja

[1] Esimerkiksi 100 yksikköä kohden 45 %:n marginaaliverolla peitellystä osingosta nykyisen sääntelyn perusteella tulee maksettavaksi veroa 33,75 yksikköä ja kokonaisseuraamus veronkorotuksella (VML 32 a §) lisättynä on yhteensä 34,25–43,75 yksikköä. Esitetyn kiristyksen jälkeen pelkkä veron määrä olisi 45 yksikköä. Kiristyksen jälkeen jatkossa yksinään peitellystä osingosta seuraava veron määrä olisi siten merkittävästi enemmän kuin nykyään veron määrä ja veronkorotus ovat yhteensä.

myös muissa tilanteissa kuin erityistä tulkinnallisuutta sisältävissä tapauksissa.

Esityksen vaikutusarvioinnissa todetaan, että peiteltyjä osinkoja koskevalla muutoksella ei katsota olevan merkittäviä vaikutuksia verovelvollisille, koska kyseessä on kaavamainen veronalaisuusprosentin muutos. SY katsoo, että väite ei pidä paikkaansa, sillä peiteltyä osinkoa saaneiden verovelvollisten verorasitus kiristyy nimenomaan juuri veroalaisuusprosentin korotuksen johdosta.

Edellä esitetyin perustein Suomen Yrittäjät ei kannata ehdotettua muutosta peitellyn osingon kiristämiseksi.

Suomen Yrittäjät

Jukka-Pekka Hellman
veroasiantuntija